

جاقسى نۇس تاماشا تۇرمىس كەشۋەتمە كومەكتەستى

□ گازەتمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلەشىشى گى بۇيۇجۇن، ەرىكتى تىلشى لي باۋجۇ

4 - ايدىڭ 18 - كۈنى تاڭەرتەڭ، جەمسارى اۋدانى جەمسارى قالاشى اقبۇلاق قىستاعىنىڭ تۇرغىنى ئازىلا ۇزىنىڭ ەرنەن بازارىندا قارىلاستاپ، زات سورەلەرنى رەتتەپ، تاۋارلارنى تۇگەندەپ، دۇكەندى سىپىرىپ تازالاپ جاتتى... سىتەيتىن ئىس كوپ، الايدا ول سىتەگەن ساين تەبىندەپ، جۇزىنەن ەلسىن - ەلسىن كۈلكى ەسەدى.

”مەنىڭ باقتى تۇرمىسىم ۇڭاي - وىپاق قولعا كەلگەن جوق، اسرەسە، ي شىن سىڭلىمە العىس ايتامىن.“ ئازىلا بۇل ۇسوزدى اۋزىنان تاستامايىدى. ئازىلا ايتىپ وتىرعان ي شىن ۇسىڭلىسى جەمسارى اۋداندىق ساياىسى كەڭەشتىڭ اقبۇلاق قىستاعىندا تۇرغان ”ۇعسۇ، تىپىدىلىك جاساۋ، ئوعىستىرۇ“ قىزمەت اترەتنىڭ مۇشەسى ۇرى ونىڭ جۇپ قۇرغان تۇسى ي شىن، ەكەۋدەنىڭ تابىسۇ 2018 - جىلدىڭ باسنان باستالغان.

”العاش اپەكەمنىڭ ۇينە كەلگەندە، ەكەۋمىز ەسال جاتسىندىق، ول كەزدە اپەكەمنىڭ ۇيىنىڭ تۇرمىسى جاعدايى ئاشارلاۋ ەدى، ۇينىدە كوربىمەك جىھازى دا جوق بولاتىن، الايدا قاىبىرەدا بالالارنىڭ وقۇدان العان سىلىق قاغازدارى جىپىرلاتا جاپسىرىلىپ، ەركەشە كوزگە ۇسۇسىپ تۇراتىن“... ەدەدى ي شىن ەسەنەلپ.

بارىس - كەلىستىڭ تەرەڭدەۋىنە ىلەسە، ي شىن ئازىلاننىڭ ۇز ۇلىن باىپ - قاغۇدان سىرت، ەرتەزەك.

مىندەتتى اعاش ەگۋ تىانشاننىڭ وڭتۇستىكى مەن سولتۇستىگىن جاسىل جەلەكپەن كومەكەردى

(باسى 1 - بەتتە)

جاسىلداردىڭ جەر اۋدانى 13 مىڭ 500 مۇ بولدى، - ەدەدى اۋتونومىيالىق رايوندىق ورمان شارۋاشلىقى جانە جايلىم مەكەمەسى ەكولوگىيالىق ورتانى قورغاۋ، قالپىنا كەلتىرۋ باسقارماسىنىڭ ورنىياسار باشىسى ياڭ جىيانىڭ.

قالاننىڭ كوركى دە كوز سۇرىندىرە باستادى. مىندەتتى تۇردە اعاش ەگىلگەندىكىتەن، ۇرۇمچى قالاسى جوعارى، جاڭا تەحنىكالىق اشۇ رايونى (جاڭا قالا رايونى) انىچىجۇي قالاشىندا ۇمىر جاڭا جاسىل القاپ بىلىنەي بوي كوتەردى. ”بىيل ۇمىر تاڭداغان جاسىل وسىپىدىكىتەردىڭ ۇمىرى باۋ - باقشانى جاسىلداردىڭ اۋدا ۇيلەسكىشىگى كۇشتى، ئوزمىدىلىگى جاقسى، ۇتۇسى مول سورتتار، ايتالىق، سارى جاپىراقتى قاراعاش، قىزىل جاپىراقتى تاس الما، ۇلكەن جاپىراقتى ەرنە اعاشى، سارى اناناس سىياقتىلار، پىشىندەلگەن بۇتا - بۇرگەندەن كورنىستىك يىپك اعاشقا، ودان قورغانىس ورمانىنداى يىپك اعاشقا دەيىن جىكتەرى ايقىن، رەڭدەرى

تە تاى 2 بالانى اسىراپ العاندىن بىلەدى. بۇل 2 بالانىڭ اكە - شەشەسى وقىياتا ارت - ارتىنان كوز جۇمىپ، قاراۋىشىنىز قالادى، نىزگى نىيەتتى ئازىلا ولاردى ۇز قۇشاغىنا الپ، ۇز بالاسىنداى باىپ - قاعادى، وسىنى بىلەگەندە ي شىننىڭ الدىنداى وسى سىرتتاى قاراغاندا توتەندەشە قاراىپىم كورنىگەنمەن، اسا قايسار اپەكەسىنە دەگەن قۇرمەت سەزىمى ارتا تۇسەدى.

ئازىلاننىڭ كۇيەۋىندە ۇمىر شامالماقتى بەل وىرتقا اۋرۇ بولغاندىقتان، دەنە ەڭبەگىن سىتەي المايتىن، وسى جىلداردان بەرى ۇيدەگى تۇرمىستىڭ اۋرۇجۇگى تۇگەلدەي ئازىلاننىڭ موينىنا ارتىلادى، بۇعان اسىراپ العان 2 بالا قوسىلعاندا، اسىلىندە ۇپى - ۇتاى تۇرمىس كەشۋىرىپ جاتقان وسى وتباسىنىڭ تۇرمىسى ۇتپىت دە مۇشكىل كۇيگە تۇسەدى. ئازىلا لىكەرنىدى - كەينىدى قوناقچى كۇتۇشىسى، قۇرىلىس ورنىنىڭ جۇك تاشۇشىسى بولپ سىتەيدى، الايدا بۇلاردىڭ بارلىعى وتباسىنىڭ مۇشكىل حالىن وزگەرتە المايدى.

ي شىن جايىشلىقتاى جاعداى ۇعسۇ بارىسىندا، تۇتاس اقبۇلاق قىستاعىندا كوربىمەك ۇمىر دۇكەن جوق ەكەندىگىن بايقايدى. سونمەن ئازىلاننىڭ قىسىنماقتا ۇمىر شاعىن دۇكەن اشۇنا كومەكتەسىمە، وسىلاى بولغاندا ونىڭ ۇينە قاراۋىنا قولايلى بولۇمەن بىرگە، جان - جاققا شاپىقلاپ جۇمىس سىتەۋىنىڭ قاجەتتى بولمايدى دەگەن وىعا كەلدەدى.

ويعا العاندى سىتەۋ كەرەك، ئازىلاننىڭ ماڭۇلدەن العاننان كەينى، ي شىن دۇكەن اشۇدىڭ سىتەرمەن قارىلاستاي باستايدى.

تىجارات كۇالىگىن ۇمىر تىرىپ، تاۋار، زات سورەسىن ساتىپ سىپ، زات كىرگىزۋ سىسنە داىبىنداى... 2018 - جىلى 6 - ايدا ي شىننىڭ زور كۇشپەن كومەكتەسۋىمەن، ئازىلا وتبا - سىنىڭ دۇكەنى اشىلادى. جايىشلىقتا ي شىن ۇاقتى بولا قالسا كەلپ، ئازىلاننىڭ دۇكەندى تازالاپ جىناسىتۇرۇنا، زات سورەسىندەگى تاۋارلاردى رەتتەۋىنە كومەكتەسەدى، اپەكەلى - ۇسىڭلىسى ەكەۋىنىڭ دوستىق سۇيىسپەندىلىگى وسىنداى ارالاستىق بارىسىندا ارتا تۇسەدى.

2019 - جىلى 10 - ايدا ي شىننىڭ جانە قىزمەت اتارەتىنىڭ تانىستىرۇمەن ئازىلاننىڭ اسىراپ العان قىزى داشۇدەن وقۇ بىستىرگەندەن كەينى قىستاق كادىرى بولپ، قىزمەتتى جانە ورنىقتى كىرىسى بولدى. ئازىلاننىڭ دۇكەنىنىڭ ساۋداسى دا بارغان ساين كۇسەت بولپ، تۇرمىسى بارغان ساين جاقسارادى، وسى كەزدە ول تاى ۇمىر جاڭا سىكە تالىپنا باستايدى.

2019 - جىلدىڭ سوڭىندا ئازىلان پارىتيا ۇيىمىنا مۇشە بولۇدى رىقتىلىقپەن العا قويدى. ”مەن ۇسىڭلىمەنىڭ بوينىنان پارىتيا مۇشەسىنىڭ كەلبەتىن كورپ، ۇزىم دە ول سىياقتى ادام بولمەك كەلدى“، - دەدى ئازىلان. اپەكەسىنىڭ وىنا ي شىن قاتتى قۇاندى، سۇيىندە، سونمەن ول اپەكەسىنىڭ پارىتياغا كىرگەندىگى تانىستىرۇشىسى بولادى. جايىشلىقتا باسقالارغا كومەكتەسۋىدى قۇانىش سانايستىندىقتان، بۇقارانىڭ ارانىنداى بەدەلى زور ئازىلان تاى قىستاق ايلەلدەر بىرلەستىگىنىڭ ورنىياسار ۇتوراعاسى بولپ سايلاندى.

مىڭ تۇپتەن استام كوشەت 414 مۇلىق قاعىر دالادا تىرشىلىك لەبىن ەستىردى. تۇرپان - ۇرۇمچى - داۋخاڭشان تاس جولىنىڭ مېدۇك رايونى گۇمۇدى قالاشى بوينىداى جەلىسىندە تۇرغن گۇان وىنچىڭ ۇمىر ۇتۇپ ەرنەن اعاشىن ەكتى. ”كوتەم كەلدى، ۇمىر ۇتۇپ اعاش ەكەين، ۇمىتم دە اعاشپەن بىرگە قاۋلاسىن“.

”مىندەتتى اعاش ەگۋ - ەجىلدەن رايونىمىزدىڭ كوتەم ماۋسىمىندا ورمان ۇسۇرۇنىڭ ماڭزىدى قۇرامەداس بولگى.“ ياڭ جىيانىڭ بىلاى دەدى: ”ۇمىر بىيل جاڭادان وزگەرسەن ەنگىزىلگەن «جۇجۇخالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ ورمان زاڭمەن» ۇشتاستىرىپ، مىندەتتى اعاش ەگۋ قىمىلىن تارتىپپەن ورسىتەتپ، مىندەتتى اعاش ەگۋدىڭ جاۋاپكەرشلىگىن وتەۋ فورماسىندا اناعۇرۇم جاڭالىق اشپ، جالپى حالقتىڭ مىندەتتى اعاش ەگۋ جاۋاپكەرشلىگىن وتەۋ سالىستىرامىن جوعا - رىلاتىپ، رايونىمىزدىڭ ورمان ۇسۇرۇ، جاسىلداردىڭ جەر اۋدانىن ارتتىرامىز“.

بوعدا كولى كورنىسى ۇمىرنىڭ باي مازمۇندى قىمىلدارى ساياحاتشىلاردى باۋرادى

گازەتمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىسى ياۋ ۇڭاڭ 4 - ايدىڭ 19 - كۈنى فۇكاڭنان حابارلايدى. بوعدا كولىنىڭ اسمە تايىعەن تاماشالاۋدان سىرت، ساياحاتشىلاردىڭ تاى سانجى حۇيزۇ ۇمىر تونومىيالى وىلىسىنىڭ تارىحن ۇمىرۇنا، كورنىسى كوز سۇرىندىرەن تايىعەن تاماشا ۇمىر كىتاپتى ”قوسا وقۇنا“، بوعدا كولىنىڭ بوينىدا ۇلەگەن شىنچىڭ ۇان - كۇيىنەن ەلازىتتاۋىنا بولادى. 4 - ايدىڭ 18 - كۈنى سانجى وىلىستىق كوركەمەر تەاترحانىسى ۇان - بى ۇمىرەسى، مۇراجاي، كىتاپخانا سىياقتى ورنىدار تىانشان تاۋىنىڭ بوعدا كولى كورنىسى ۇمىرنە كىردى، باي مازمۇندى مادەنىي قىمىلدار ساياحاتشىلارغا تىانشان تاۋى بوعدا كولىنىڭ وزگەشە سەپمەن سەزىندىردى.

”ۇر جىلى تىانشان تاۋى بوعدا كولى كورنىسى ۇمىرنە نەشە رەت كەلدەن، الايدا وسى جولى وزگەشە بولدى. مادەنىيەت قىمىلدارى اسمە تايىعەن ساى كەلپ، اسمە كورنىستى تاماشالاۋمەن بىرگە، ساۋاتمىز اشلىپ، وي - سانامىز - دى جاڭالعانداى بولدىق“، - دەدى ۇرۇمچى قالاسىنىڭ ساياحاتشىسى لي مېن. تانىستىرۇعا قاراغاندا، تىانشان تاۋى بوعدا كولى كورنىسى ۇمىرنى مىندەتتەن ساقتاۋ - تىزگىندەۋدى ويداعىداى سىتەۋ - مەن بىرگە، ۇگىتتەۋ، جەتەكتەۋ، قىمىل جوسپارلاۋ، قىزمەت وتەۋدى ساپالاند - باقتا ورنىڭ گۈلى شەشەكتى اتى 4 - ايدىڭ 19 - كۈنى قالا تۇرغىندارى ارتىزۇبەك اۋدانىنىڭ تۇجۇلۇ ۇلىنىدا ورنىڭ كۇلىن تاماشالاۋدا، ارتىزۇبەك اۋدانى تۇجۇلۇ ۇلىنىداى 10 مىڭ مۇ جەردەگى ورنىك اعاشى كۇلدەپ، ساياحاتشىلاردى سەيل - سىرۋەن قۇرۇپ گۈل تاماشالاۋعا باۋرادى. □ سۇرەتتى بولات نىياز تۇسەرنىڭ

ویندا انىق بارىس قالىپتاستى. ”قاراپىم شارۋالاردىڭ جەمسى ورمانىن علمى باپتاۋداى بەسەندىلىگى دە بارغان ساين جوعارابلاى ۇتۇستى، بۇرىنقى بۇداناستىرۇعا، شىرپۇعا مۇكىندىك بەرمەۋدەن، قازىر رىقتىلىق - پەن ۇيرەنپ، ات سالىسىپ، كوپىشلىك تۇگەلدەي جەمسى ورماننان ۇنمەدى ارتتىرۇدى، ونمەدە - لىكتى ارتتىرۇدى وىلايتىن بولدى، سوندىقتان كوتەمگى باپتاۋ كەزىندەگى ۇرقانداى ۇمىر بۇنغا دا نەمقۇرايدى قارامىتىن بولدى“، - دەدى مار - يامىنبا. بىيل لوپ اۋدانى جەمسى ورمان شارۋاشلىقەن باپتاۋدا ”بەس تور جايۇ ۇلگىسى“ بوينىشا ول شەمەندەندىرپ باسقارۇدى اتقاردى، يىانە تور جايۇ ۇلگىسىندە بۇداناستىرپ ساپالاندىرۇ، تور جايۇ ۇلگىسىندە ۇپشىن تۇزەپ شىرپۇ، تور جايۇ ۇلگىسىندە سۇارپ جانە تىڭايىقتىن بەرپ باپتاۋ، تور جايۇ ۇلگىسىندە دەرت - دەربەزەدەر مەن زىاندى جاندىكتەردەن ساقتاۋ جانە ونى جويۇ، تور جايۇ ۇلگىسىندە سىرەتپ كوشىرپ ەگۋ ارقى - لى جەمسى ورمان شارۋاشلىقى ەكونومىكاسىنىڭ ونمىدىلىگىن جوعارلاتىپ، شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىردى. (تىلشلىر جاڭ جىلى، حان چىنپان، ۇپارىزات ابدۇل، اقسۇ تىلشلىر پۇنكتىنەن لىۋ جۇڭۋەن)

وڭتۇستىك شىنچىڭ كوتەم شۇاعىنا شومىلدى، اتىزداردا ەگىس جۇمىستارى قاۋىرت سىتەلدى

(باسى 1 - بەتتە)

شارۋالاردىڭ ۇيدىباىغا سۇ مەن تىڭايىقتىق بەرپ باپتاۋ قىزمەتىن ويداعىداى سىتەۋىنە قاتىستى ۇرى جەتەكشىلىك ەتتى. قالىڭ شارۋالاردىڭ تاى APP، ۇپچات توبى، تەلەفون، يىتەرنەتنىك بەينەكەسكىن سىياقتىلاردان پايدالانىپ، تەحنىك - تەردەن ۇيدىباى سىياقتى اۋىل شارۋاشلىق داقىلدا - رىن كوتەمدە باپتاۋ تەحنىكاسىن قاي ۇاقىستا دا سۇراۋىنا بولادى. قازىر ۇرقابىسى اۋىل - قالاشىق سۇ قاينارىن سايكەستىرىپ، 1 - رەتكى، 2 - رەتكى سۇارۇدى ۇمىر تۇتاس جوسپارلاپ ۇشتاستىردى ۇرى سۇ جانە تىڭايىقتىق بەرۇ، ۇيدىباى اتىزىنداى ارام شويىتەردى جاپپاي جويۇ سىياقتى كوتەمگى باپتاۋعا قىزمەت وتەۋدى ويداعىداى سىتەدى.

نقىال جاساۋىنان الاڭداغان بولاتىن. توحى ماقتا ەگەتسىن ۇرى وتباسى، ۇرى جىلى 100 مۇ اينالاسىنداى جەرگە ماقتا ەگەدى، بىلتىر ماقتاندا 100 مىڭ يۋان كىرىس كىرگىز - دى، قالتاسى قالڭداغان ونىڭ بىيلقى قايراتى ۇتپىت تاسقىندادى. 3 - ايدىڭ سوڭىندا ول ماقتا - نى ۇمىر شۇڭقىرغا ۇمىر تۇپىردەن ەكتى. توحى بىلاى دەدى: تۇقىم سەبۇ بۇنىن علمى، ولشە - دى سىتەگەن سوڭ، باپتاۋ بۇنى دا كەنجەلەسە بولمايدى، ول ماقتاننىڭ جاڭادان كوتەگەن ما - ساسىنىڭ بەتىندەگى سۇلياۋ جاراققاردى تازالاۋ - عا كىرىسىپ، جاراققاردىڭ تازالىنى ساقتاپ ۇرى 2 - رەت تامشالانىپ سۇارۇعا دا كىرىسىپ، مايسانىڭ تولق كوتەۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

رامدى مايسا جەتلىدەردى جەبەپ، ماقتاندا مول ۇنىم الۇ ۇشۇن، ۇرقابىسى اۋدان، قالالار، ۇرى قايسى قاتىستى تازاۋالار شارۋالاردى اتىز باپتاۋ - دى كۇشەيتۇگە، ماقتا مايساسىنىڭ كوتەۋ جاعدا - يىن تەكسەرۇگە، دەر كەزىندە تولقاپ ەگۋگە ۇمىداستىردى؛ سونمەن بىرگە، تەحنىكتەردى تەحنىكالىق جەتەكشىلىك جانە اتىز باسىندا باۋلۇ سىياقتى ادستەر ارقىلى شارۋالاردىڭ ماقتاننىڭ كوتەۋى بارىسىندا ۇشراغان كەيىر تەحنىكالىق قىين ماسەلەلەردى شەشۋىنە كومەكتەسۋگە ۇمى - داستىردى. ”ماقتاننىڭ كوتەۋ مەزگىلىندە ۇنەمى كۇشتى بوران سوعادى، بوران اپاتى ماقتاننىڭ قالىپتى كوتەپ ونۇنەن قىيال جاسايدى، ۇتپىتى، ماقتا ما - ساسىنىڭ زاقىمدالۇن، اۋەل دەسەڭىز، مايسانىڭ ولۇنە سەبەپشى بولادى. وسى سەبەپتى، لايقىقتى ۇاقىتتا ماقتاغا تەكسەرۇ جۇرگىزىپ، بۇركەنشى جاراققتىڭ مىقتى باسلىغان - باسلىماعاننى تەكسەرۇ، جاراق تەسكى اشىق نەمەسە تەسك مىقتالماغان بولسا، دەر كەزىندە ادام كۇشپەن تاپتاۋ كەرەك“، - دەيدى اقسۇ ايماققتىق اۋىل شارۋاشلىقى تەحنىكاسىن جالپالاستىرۇ ورتالىقىنىڭ مامانى